

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa valla
ajaleht
Nr. 1(24)
jaanuar.
1998.

ÜKS, KAKS, ÜKS, KAKS - ELU LÄHEB PAREMAKS

Aastavahetuse pidulik, ootusi täis meeleolu on jäänud kaugele seljataha. Nüüd tuleb jälle loota vaid enda tarkusele, töökusele, oskustele - nagu kirjutas vallavanem Toomas Rõhu oma aastalõpu mõtiskluses. Suuremad ajalehed ja televisioongi on juba ära märkinud ühe alanud aastal aset leidnud suurema sündmuse Tõstamaa vallas - Pootsi Põhikooli kolimise sisuliselt uude, tänapäevasesse koolimaja. Asjakohane tseremoonia leidis aset 7.jaanuaril, mil lapsed pärast vaheaega kooli läksid. Teatavasti on 6. jaanuar Kolmekuningapäev ja 7. Jaanuaril võib sel aastal Tõstamaa vallas (vallatleva võrdlusena) nimetada Kolmetoomapäevaks, sest traditsioonilise lindi lõikasid läbi kolm Toomast: Pootsi kooli direktor Toomas Mitt, vallavanem Toomas Rõhu ja Pärnu maavanem Toomas Kivimägi. Selline sündmus aasta algul on ehk tõesti heaks endeks valla edaspidistegi ettevõtmiste kordaminekuks. Külaelanike ja kaugemaltki tulnute rohke osalemine Pootsi kooli suursündmusel ja selle kajastamine massimeedias näitab, kuivõrd meile läheb siiski korda maaelu edendamise. Kuigi vallavanem on märkinud, et kõige suurem puudus on meil ettevõtlikest inimestest, siis Pootsi kandi kohta see ehk ei kehti. Tegutseb seal ju Pootsi Selts, kes korraldab üsnagi tõsiseid ettevõtmisi (hiljuti toimunud sümposium). Leiaks nad ikka jõudu ja tahtmist oma ettevõtmistesse rohkem külaelanikke kaasata. Ühist meelt neile! Jätkevut jõudu ja loovat meelt kooli direktorile Toomas Mitile. Tunnustagem üksteist siis sagedamini kui ainult pidupäevadel ja proovigem omaalgatuslikultki midagi teisiti ja paremini teha kui seni. Natuke kurb on see, et Pootsi Raamatukogu sai uues majas ainult ühe ruumi. Seda ajal, mil raamatu-

kogud muutuvad üha olulisemaks, neist peaksid välja kujunema infokeskused (kaasacgse tehnikaga) ja on külaelus võib-olla ainukesed kultuuriasutused, kui pole rahvamaja. Aga probleemid selleks ongi, et neile lahendus leida ja võtmesõnaks on ehk koostöö. Pootsi kooli eripärast veel niipalju, et sealt lausa õhkub kunsti- ja ilulembust. Selle taga on taas Toomas Mitt kunstiõpetajana ja lilleilu eest hoolitsev kauaaegne õpetaja Õilme Vaarma.

Tõstamaa valla kõrgeim võim - volikogukogunes selle aasta esimesele töökoosolekule 22.jaanuaril. On kujunenud heaks traditsiooniks, et volikogu istung algab vallavanema infominutitega, mille käigus vallavanem teavitab volikogu tehtud töödest-tegemistest. Peale eelpool meenutatud Pootsi kooli valmimise on Tõstamaa vallas lõpuks käiku lastud puhastusseadmed, põhimõtteliselt on remonditud Manija paat, mis peagi oma tavapärasele marsruudile läheb. Ilma eneseharimise ja vaimsuseta, mida maal kannavad kool, raamatukogu, rahvamaja, ei oleks külaelu kuigi kauaks. Seetõttu kujunes üsna pikaks ja "palavaks" arutelu Tõhela seltsielust. Selle üle saavad küll Tõhela inimesed ise kõige paremini otsustada ja loodame, et lähiajal leiab seal aset asjalik külaelanike nõupidamine, kus kasvõi tulistes vaidlustes või otseütlemistestki kasvab välja parem koostöö ja üksteise mõistmine. On ju Tõhela tuntud oma toredate kodukohapäevade ja alalhoidliku vaimuga, mis loodetavasti ei muutu liigseks enesesse kapseldumiseks ja eraldumiseks. Kuulates-jälgides seda arutelu, läks mõte valdade liitmisest, millest aeg-ajalt riigi tasemel juttu on ja millest me vist ei pääse. See eeldab aga ikka laiemat ja laiemat silmapiiri või (-ringi?) Volikokku oleme enda arvates valinud ju targemad, arukamad, võimekamad inimesed, kes seisavad küll oma valjaskonna huvide eest, kuid peavad nä-

gema ka valda tervikuna. Selleks peaksid nad suutma igas küsimuses kaasa rääkida, teha asjalikke ettepanekuid või esitada edasiviivaid küsimusi. Mõtteerksus tõsis tunduvalt, kui min - di järgmise küsimuse - valla eelarve lugemise ja kinnitamise juurde. Noh, selle vastu ei vaidle vist keegi, et kui mängu tuleb raha, ei jää ükskõikseks naljalt keegi. Vallavanem rääkis eelarvet lahti, andis seletusi, vastas esitatud küsimustele, teda aitas pearaamatupidaja Karin Randmäe. Eelarve kohta, mis igal volikogu liikmel ka varem käes oli ja mille ta iseseisvalt sai läbi töötada, oli küsimusi üsna rohkesti. Eelarve komisjon koosseisus. Leino Blasen, Liivi Heamets ja Ants Pirso olid eelarve projektile eelnevalt hea hinnangu andnud. Eelarve projekti kinnitamise poolt oli 11 saadikut ja erapooletuks jäi 1 volikogu liige, (üks saadik puudus). Nüüd saabus kerge pingelangus, mis siiski kohe tõsis, kui hakati arutama valla teederegistri kinnitamise küsimust. Selle probleemi paikapanemine lükati edasi. Vallavalitsus võttis kohustuse veel kord läbi vadata vallale kinnistatavate teede nimistu. Viimane päevakorras olnud küsimus: kas kinnitada Vallavapi Märk, mis antakse aastas üks kord, üldjuhul ühele inimesele eriliste teenete eest vallaelu edendamisel koos rahalise preemiaga - võeti vastu ühehäälselt. Ilus rahumeelne lõpp! Volikogu tööd jälgida on igati arendav ja õpetlik. Soovitan kõigile, sest volikogu istungid on seaduse järgi avalikud. Volikogu liikmetele soovin rõõmu aktiivselt ja ennastarendavalt alanud tööaastast, vallavalitsusele jätkuvat leidlikkust ja jõudu vankri vedamiseks, elanikele ettevõtlikkust ja sekkumisjulgust.

Lea Rannik

TÕSTAMAA VALLA 1998. A EELARVE

Tõstamaa valla volikogu võttis 22. jaanuaril korralisel 14. istungil vastu valla 1998 aasta eelarve kogumahus 4 992 190 krooni. Kuna tundub, et vallaelanike jaoks on eelarve tulude ja kulude jaotus küllaltki segane, püüame seekord seda pisut lahti selgitada.

Valla tulubaasi iseloomustab tabel 1. Põhilised eeldatavad tuluallikad on 1 603 000 krooni suurune üksikisiku tulumaks (32,1 %) ja maamaks 710 000 krooni (14,2 %), muud tulud (vt. tabel) on kokku 354 190 kr (7,1 %). Riigi eelarve toetusfondist eraldatakse vallale toetust 2 325 000 krooni (valla eelarvest 46,6%). Piltlikult öeldes vallast laekub oma tulusid 53,4 %, ülejäänud osa moodustab riigipoolne toetus. Selle tingib praegune maksukorraldus, kus üksikisiku tulumaksust laekub vallale 56 % ja riigile 44 %. Eestimaal on riigi dotatsioonil enamus valdadest, Pärnumaal kõik vallad. Üksikisiku tulumaks laekub vastavalt töötaja elukohale kui töötaja ei ole teinud asutuse raamatupidamisele avaldust, millisele omavalitsusele ta soovib oma tulumaksu kanda. Näiteks kui inimene töötab Tallinnas, on aga sisse kirjutatud Tõstamaale, siis peaks tema tulumaksust 56% kantama Tõstamaa valda. Paradoks on aga selles, et kui vallal üksikisiku tulumaksu või maamaksu summa suureneb, väheneb sama summa võrra riigipoolne dotatsioon.

Veel on probleem maksude maksimises. Teame, et mitte kõik töötajad ei maksa makse (nn. ümbrikupalgad). Teoreetiliselt ei tohiks neil töötajatel olla õigust riigi või omavalitsuse poolt tehtavatest kulutustest osa saada (koolid, kultuur, teed jne.)

Kui tulude poole suurendamiseks vallal sisuliselt võimalused puuduvad, siis kulude kõik õigused on vallal eeldusel, et vald täidab temale seadustega pandud kohustused. 1998. aasta eelarve kulused iseloomustab protsentuaalselt tabel 2. Rohkem lahtikir-

jutatuna annab kuludest ülevaate tabel 3.

23% moodustavad valitsemiskulud (vallavalitsus + volikogu). Protsent on sama nagu möödunud aastal, suuremad kuluartiklid on töötasu ja sotsiaalmaks, majanduskulu, kantseleikulu.

40%, kõige suurema osa vallaeelarvest, moodustavad hariduskulud. Hariduskulu jaotub 3 kooli ja 1 lasteaia vahel. Tõstamaa keskkooli vallapoolne eelarve on 800 000 krooni (216 õpilast), Pootsi põhikoolil 350 000 krooni (51 õpilast), Tõhela lasteaed-alkoolil 200 000 krooni (18 last lasteaias + 13 koolis) ja Tõstamaa lasteaias 700 000 (55 last). Kui jagame lasteasutuse eelarve õpilaste arvuga, saame vallapoolseks õpilaskoha maksumuseks Tõstamaa keskkoolis 3703 krooni, Pootsi koolis 6862 krooni, Tõhelas 6451 krooni ja Tõstamaa lasteaias on lapsekoha maksumus 12 727 krooni. Lasteaedades on kõik kulud valla kanda, koolides lisandub riigi poolt õpetajate palgaraha vastavalt õpilaste arvule I-III klassis iga õpilane 5660 krooni, IV-VI klass 5230 krooni, VII-IX klassi õpilane 4800 krooni ja X-XII klassi õpilane 4360 krooni. Nii et tinglikult võime näiteks öelda, et 1 õpilaskoht Pootsi kooli VI klassis maksab valla poolt 6862 krooni + riigi poolt 5230 krooni, seega kokku 12 092 krooni.

12 % on eraldatud kultuurile, millest 280 000 kulub valla seltsimajale, 145 000 Tõstamaa raamatukogule, 55 000 Tõhela raamatukogule, 50 270 Pootsi raamatukogule ja 86 000 valla spordiklubile.

7% kulub sotsiaalsfäärile, kuhu kuuluvad hooldekodu ja tervisekeskus. Hooldekodu eelarve on 350 000 krooni, tervisekeskuses tuleb vastavalt tervisehoiu korralduse seadustele katta vallal kommunaalkulud (38 000), ülejäänud summa peaks tulema haigekassast. Sotsiaalsfääri eelarves on 15 000 ette nähtud surnute hoiuruumi väljaehituseks Tõstamaa kirikus. Valla poolt makstavad sotsiaaltoetused (toimetulekutoetus, lastetoetus jt.) tulevad riigi poolt.

8% moodustavad majanduskulud. Sinna kuulub kõiki vallaasutusi teenindav transport 259 000 krooniga (valla majandusjuhataja auto + kaks bussi + majandusjuhataja ja bussijuhi palk), teede korrashoid ja heakord 121900 krooniga ja 45 890 krooni suurused kulutused valla 4 surnuaiale. Uus rida eelarves on nn. investeeritud rida. Kui valla eelarvet võrrelda pere eelarvega, siis eelnev kulus niiõelda igapäevase söögi peale. Tõstamaa vald on võtnud kokku 1 650 000 krooni laenu, millest tänavu tuleb tagasi maksta 380 000 krooni. Seda osa võiks nimetada valda arendavaks. Laenust 1 200 000 on kulutatud keskkooli ehituseks ja 450 000 vallamaja ehituseks. Nende kulutuste jagamine laenude abil viiele aastale on minu arvates igati õigustatud. Sel aastal moodustab tagasimakstav summa valla eelarvest 7 %.

Lisaks eelnevale on tänavu otse riigi eelarvest Tõstamaa vallale eraldatud 4 miljonit krooni Tõstamaa keskkooli hoonete remondi jätkamiseks.

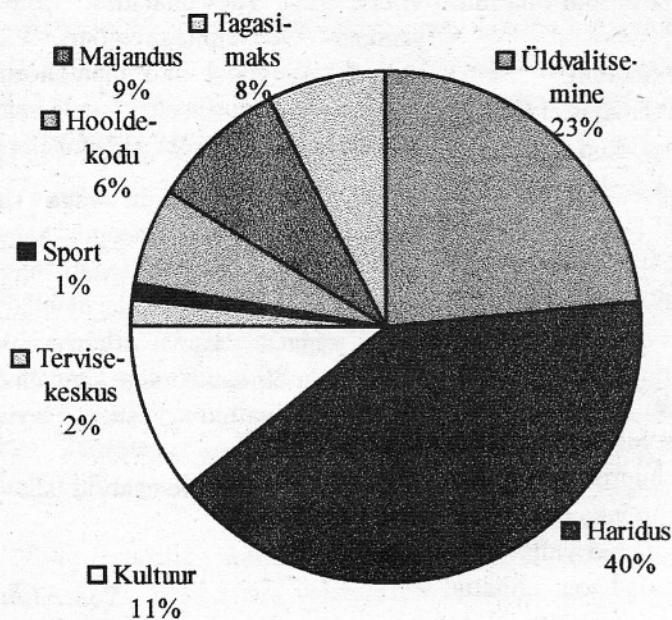
Üksikasjalikult lahtikirjutatud valla eelarvetega on õige pea võimalik tutvuda kõigis valla raamatukogudes.

Vallavanem
Toomas Rõhu

Tabel 1.

TULUD	
Loodusvarade maks	10 000,00
Maamaks	710 000,00
Üksikisiku tulumaks	1 603 000,00
Riigi eelarve toetusfond	2 325 000,00
Hooldekodudele	19 600,00
Avalike rajatiste kasutam.	6 000,00
Riigikaitse arvestust	9 000,00
Kantselei teenused	15 000,00
Üürid	35 000,00
Eelmisa a. laekumised	15 000,00
Majandustegevus	35 000,00
Teenused	40 000,00
Hariduse ja kultuuri laekumine	15 000,00
Vaba jääk	27 000,00
Kassatagavara	10 000,00
Aktsiate müük	117 590,00
kokku	4 992 190,00

Tabel 2.

Tabel 3.

VALITSEMINE 23,40% 1 160 000	VALLAVALITSUS 1080000
	VOLIKOGU 80000
HARIDUS 2050000 40,9%	KESKKOOL 800000 16,10%
	POOTSI PÕHIKOOL 350000 7,10%
	ALGKOOL-LASTEAE 200000 3,60%
	TÕSTAMAA LASTEAE 700000 14,10%
KULTUUR 622260 12,40%	TÕSTAMAA SELTSIMAJA 285000 5,60%
	TÕSTAMAA RAAMATUKOGU 145000 * 2,9 %
	TÕHELA RMK 1,1%
	POOTSI RMK 1,0%
	SPORDIKLUBI 1,7% 86270
SOTSIAAL 353000 7,00%	HOOLDEKODU 300000 6,00%
	TERVISEKESKUS 1,0%
MAJANDUS 426930 8,60%	TRANSPORT 259140 5,20%
	TEED, HEAKORD 121900 * 2,6%
	SURNUIAD 45890 * 0,9%
INVESTEERINGUD LAENUD 380000 * 7,7 %	TÕSTAMAA KK
	VALLAMAJA

HEAD UUDISED

Tõstamaa keskkoolist parem ainult inglise kolledz.

Marek Lind saavutas koolinoorte esseevõistlusel, mis pühendatud A. H. Tammsaare 120. sünnipäevale, teise koha.

Aastavahetusel said maakonna kultuuripremia Rein Vendla orkestri- muusika edendamise ja Vaike Hang kultuuriloo kirjanemise eest.

Filmikunsti elutöö preemiaga

(30000 krooni) hinnati Tõstamaal kooliskäinud ja igasuvist Metsa tänava elanikku Luule Pavelsoni multifilmide toimetamise eest.

“Tähelepanu, start!”

selle hooaja alagrupi võistlused on lõppenud. Tõstamaa lapsed (2.-4.kl. õpil.) on edukalt jõudnud poolfinaali. Treeneriks on õp. Sirli Väara.

Õnnitleme!

Tarkusetera

Inimene saab töö eest, lind laulu eest.

PUURKAEVUDE OLUKORD ON HALB.

Sügisel vaatas Pärnu Maavalitsuse keskkonnaosakonna töötaja üle teadaolevad puurkaevud. Valla 52-st puurkaevust jäädi rahule vaid vähestega. Tehti kindlaks kaevude omanikud, hinnati kaevude tehnilist ja keskkonna-kaitselist olukorda.

- Hindamisel lähtuti kriteeriumist, et puurkaev on korras, kui on täidetud alljärgnevad tingimused:

- kaevu konstruktsioon on terve ja kaevu suue hermeetiliselt suletud ning manteltoru ots on ümbritsevast maapinnast vähemalt 30 cm kõrgemal (kõrgveeperioodil võib muidu pinnavesi voolata kaevu tagasi),

- kaevu on paigaldatud statsionaarne pump,

- kaevu sanitaarkaitseala on määratud ja sellel põhjavee kaitseks kehtestatud nõuded on täidetud (kui vett

võetakse all 10 m³/d, siis on sanitaarala 10 m, muidu 50 m; alal ei tohi olla minigeid reostusallikaid),

- pumbamaja on remonditud,
- veektorustikud pumbamajas ei leki,
- hüdrofoorid on korralikud,
- elektriseadmed on korras,

- kaevu omanikul on pass (kui seda ei ole, tuleb see kindlasti nõuda endiselt omanikult või organisatsioonilt, kes kaevu tegi),

- kaevu omanikul on vähemalt kord aastas tehtud põhjavee analüüs (et vett saaks võtta otse kaevust, on vajalik paigaldada kraan enne hüdrofoori),

- pumbamaja ukсед on lukustatud.

- Pumbamajad on ehitatud vallas 74% kaevudele. Pumbamajad on ehitatud puuraukude peale, mistõttu on manteltorude otsad ka rohkem kaitstud, kui ilma pumbamajata kaevudel.

Pumbamajade olukord on aga vallas vilets: 72% kaevumajadest vajavad sanitaar- või kapitaalremonti. Väga paljudel kaevudel olid manteltorude otsad hermeetiliselt sulgemata, paljudel oli sanitaarala prügimäeks.

- Kaevuomanikele on väga suur palve – tehke oma kaevud, kaevumajad korda. Olukord peab olema paranenud 1. septembriks 1998. a. Kui sügava kaevu korrashoidu suhtuda hoolimatult, siis kannatavad ka väga paljud teiste kaevude omanikud.

- Teie ise ja ka teie naabrid tahavad head vett!

Raine Viitas
keskkonnanõunik

TOIMETULEKUTOETUSTE MAKSMISEST

Valitsus kinnitas 1.novembrist 1997.a. üksi elava täiskasvanud inimese arvestuslikuks toimetulekupiiriks 500 krooni.

Toimetulekutoetuse maksimise võetakse aluseks esimese perekonna- liikme toimetulekupiiriks 500 krooni ja igal järgnevatel liikmetel 350 krooni. Seega kaheliikmelisel on toimetulekupiir 850 krooni, kolmeliikmelisele on 1200 krooni, neljaliikmelisele on 1550 krooni, viieliikmelisele on 1900 kr. jne.

Perekonna sissetuleku hulka arvestatakse:

1. töötasu (brutosissetulek miinus tulumaks)
2. pensionid
3. lastetoetused
4. stipendiumid, alimendid, abirahad
5. sotsiaalabiameti poolt tõestatud muud täiendavad sissetulekud.

Taotlus toimetulekutoetuse saamiseks esitatakse koos perekonna sissetulekut ja eluasemekulusid tõendavate dokumentidega sots. komisjonile jooksva kuu 10.-dast kuni 20. -da kuupäevani. Toimetulekutoetuse määramise ja maksimise aluseks võetakse: eluasemekuludele liita toimetulekupiir ja summast lahutada

perekonna sissetulek $EK + TP - S = T$
EK - eluasemekulud kogupinna ulatuses, TP - perekonna arvestuslik toimetulekupiir, S - perekonna sissetulek (tulud)

Kõik taotlused vaatab läbi sots. komisjon. Taotluse rahuldamine saab toimuda ainult vallale eraldatud summa piires.

Astri Martson
sotsiaalõunik

Lugupeetud Tõstamaa valla pered !

Pered (ka üksikisikud), kes soovivad lapsendada või olla kasupereks kodusoojusest ilma jäänud lapsele, pöörduge Pärnu Maavalitsuse Sotsiaal- ja tervishoiuosakonda Akadeemia 2

tuba 107 telefon 79712 isiku - ja perekaitse spetsialisti Anne Ranna poole. Sotsiaal - ja tervishoiuosakonnas on register lapsendamist ja kasuperet vajavatest lastest, samuti lapsendada

(ka sünnitusmajast). Pered saavad koolituse, kasuperedele ka lapse kasvatusraha.

TÕSTAMAA VALLAVOLIKOGU MÄÄRUS MAAMAKSUMÄÄRA KINNITAMISEST 1998.A.

Lähtudes maamaksuseaduse (RT I 1993, 24, 428; 1996, 41, 797, 89, 1589; 1997, 82, 1397) paragrahvi 5 lõikest 1 ja paragrahvi 11 lõikest 1 Tõstamaa Vallavolikogu määrab :

1. Kehtestada Tõstamaa valla territooriumil maamaksumääraks:

- haritav maa, looduslik rohumaa 0,7 % maa maksustamishinnast;

- kõik ülejäänud sihtotstarbega maa (mets, õuema, krunt, muu maa) 1,5 % maa maksustamishinnast.

2. Kehtestada 1998. aastal maamaksu soodustus 100.- krooni ulatuses Tõstamaa vallas alaliselt elavatele vanadus - ja invaliidsuspensionäridele.

3. Määrus jõustub alates 1. jaanuarist 1998.a.

TULEMAS ON RAHVAHARIDUSE KOLMESAJA KÜMNES SÜNNIPÄEV

Eesti riigi juubeliaastasse mahub Tõstamaa vallas peotäis nulliga lõppevaid aastapäevi. Tähtsamad neist koolil ja kirikul.

Tänasega alustab valla ajaleht

mälestustesarja "Seda kooli enam ei ole", kus kunagised õpilased jutustavad oma koolist. Alustame ainsast vallas tegutsenud tütarlastekoolist ja ajaloos samm - sam- mult tagasi astudes loodame

kevad- pühadeks jõuda sajandialguse Seli kihelkonnakooli ning koolipoiste koerusteni lihavõtteõöl.

Andrei Udu

PRUUTIDE KOOL TÕSTAMAAL

Mul on meeles, et 60 aastat tagasi oli ühes ajalehes selline pealkiri ja loo kirjutajaks Palu Karla (Heinluht).

Mina õppisin selles koolis sõja ajal. Kool oli asutatud Tõstamaa algkooli juurde täiendusklassina 1926. aastal. Millal ta iseseisvaks maavalitsuse alluvuses Tõstamaa kodumajanduse täienduskooliks muudeti, seda ma ei tea.

Mina läksin "pruutide kooli" 1940. aasta sügisel, kui Eesti enam vaba ei olnud. Koolijuhataja preili Anete Tepe õpetas toidutegemist, talumajapidamist, arvepidamist ning käitumisõpetust. Preili Elisabet Alu aga õmblemist, käsitööd ja kangakudumist. Üldainetest õpetati matemaatikat, eesti keelt ja vastavalt sellele, kes võimul oli, vene või saksa keelt.

Kool asus Tõstamaa härrastemaja jõepoolses otsas. Meie kasutada oli peaaegu kogu alumine korrus, peale suure saali, kooliteenija toa ja algkooli köögi. Kodumajanduskooli peasissekäik oli jõepoolselt verandast, aga käisime ka teepoolselt uksest läbi pika koridori, kus siis juba lõhnas pahasti. Kudumistuppa pääses läbi saali. Pimedast koridorist otse kööki, alevi poole jäi õppeklass ja juhataja tuba, mis oli ka kantseleiks. Köögist pääses söögituppa ja sealt magamistubadesse. Köögis oli kaks suurt glasuurpottidest soojenduskappidega pliiti. Magamistubades raudvoodid. Voodivarustus põhukotiga alates, pidi igalühel omal olema. Igal voodil ka päevatekk.

Õpilasi tuli kooli üle Pärnumaa - Tahkurannast, Kihnust, Koongast, Lindilt, Liust, Kõpult, Pootsist,

Selistest. Lääne- maalt oli õpilasi Varblast, Vaigestest, Kilgi - ja Jäärumetsast. Palju oli Tõhelast ja alevi ümbrusest. Kel kodu ligidal, need internaadis ei elanud.

Materjalid kanga kudumiseks muretses igaüks ise. Kool oli kaks talve. Õpetajad asjatundjad. Mäletan, et talu arvepidamises tegime isegi bilanssi. Esimesed tarkused raamatupidamisest saingi "pruutide koolist".

Õmblustöös tuli esimesena teha valge põll ja see pidi igas klassitunnis ees olema. Järgnesid naiskodukaitse riidest lühikeste käiste ja valgete kätiste ning valge kraega töökleit. Ka tumesinine ja ikka valgete kätiste ja kraega peokleit tuli ise õmmelda. Kohustuslik oli ka voodipesu ja beebivarustuse õmblemine. Kangakudumine algas käterätiriidega. Edasi juba nii, kuidas kellelgi materjali oli. Kooti kardinaid, vaipasid, mantliriideid, tekke, laudlinasid.

Lõunasöögi tegemine käis korra peal. Üks paar tegi suppi, teine, kes tegi hommiku- ja õhtusöögi ja söötis sea, kui see olemas oli. Hoidiseid käisime tegemas suvel. Kool lõpetas tegevuse 1944. aasta sügisel. Preili Tepe põgenes Rootsi.

Tulevad meelde mõned seigid koolielust. *1941. aasta 24. veebruaril panid paljud tüdrukud rinda mustad lindid. Tundsime sellest hirmu, aga pahandust ei tulnud.

*Nõelumise õppimiseks pidime materjali kaasa võtma. Paljudel unus see ära ja siis ütles preili Alu: "Võtke tuhvliud jalast ära!" Üsna mitmed suured varbad vaatasid sukast välja, sain suka terveks ja hea töö eest kiita.

*Kui kooli siga ära tapeti pandi meid soolikaid harutama ja puhastama. Sidusime rätikud nina ette. "Kodus te

Kodumajanduskooli sissekäik 1933.

Koolijuhataja Marie Jaanimäe (kitliga) ja õpetaja Elisabet Alu.

seada tööd niikuinii ei tee, tuleb õppida", lausus preili Tepe.

*Laadapäeval tahtsime minna pitsimajja tantsuõhtule. Tüdrukud saatsid mind preili Tepe käest luba küsima. "Ega te mõned viiekopikalised ei ole". Ja tants oligi tantsitud.

*Kui Pärnumaa koolinõunik Aleksander Tamm algkooli külastas, astus sisse ka kodumajanduskooli. Tark mees oli: oskas õmblemist ja kudumist. Meie koolil oli ka oma Tamm - Lennuki Tamm, kes käis puid lõhkumas.

Tore on meenutada noorusaega. Tunned end jälle noore, lõbusa ja tervena.

Elfriede Udu

Mehe tarkus ja naise kannatus toovad rahu majja!

W. Shakespeare

KES SÄEB OKSA, MILLEL ISTUD ?

Paljud maailma juhtivteadlased on avaldanud mõtet, et üheks inimühiskonda hukutavaks teguriks võib saada tööstus - ja olmejäätmete liigne kogunemine elukeskkonda.

Võib - olla pole sobiv alustada aasta esimest lehenumbrit irisemisega keskkonnahoiu teemadel, kuid püüan siiski lugejate arvatava pahameele välja kannatada selle nimel, et järgmist aastat võiksime alustada ainult positiivsete emotsioonidega selles valdkonnas.

Kurvad mõtted said alguse majade seinte ääres ja prügikastide juures vedelevatest jõulukuuskedest. On vana hea komme kuused põletada. Tänapäeval pole keskkütte tõttu seda igal perel võimalik teha oma koduahjus, aga on ju katlamaja ning veel muid võimalusi. Miks mitte koguda kuused kokku näiteks seltsimaja juurde (seal ongi juba kuusehunnik olemas) ja korraldada lastele mõnus lõkkeõhtu koos vastava kombetutvustusega.

Õnneks ei kujuta vedelev kuuseke mingit otsest ohtu keskkonnale, sest temal on teatavasti omadus kõduneda, mädaneda ja taas huumuseks muutuda. Aga jääb ju eetika !

Et tänavuse talve omapära tõttu puudub isegi jaanuaris valge lumevaip, mille alla võiks peituda lohakas, siis hakkab muudki häirivat silma.

Tänu vallavalitsusele on prügikaste paigutatud igale poole piisavalt.

Ometi on mõnigi prügikastiplats muutunud ise prügiplastiks. Uute majade juures on roheliste prügikastide ümbrus ja mets kastide taga ikkagi prügi täis. Seal on ka kuusehunnik.

Ma ei väsi rääkimast - kirjutamast Tõstamaa peamisest loodusrikkumisest - need on meie võrratud männimetsaga kaetud luided. Nad pakuvad toredat maastikulist vaheldust üldisel ühetasasel Pärnumaal.

Lugematud rajad luidetel näitavad, et tõstamaalane seal sageli jalutab ja loodust naudib. See osa luidetest, mis on elamutest kaugemal, on meeldivalt puhas - ainult käbide pröksatused loevad astuja samme ja rähni toksimine pakub talvises metsavaikusel oma rütmi.

Aga seal, kus elamud asuvad vahetult nõlvade läheduses, (Varbla mnt., kaupluse taga, töökoja juures) kaob idüll kohe. Metsa all leidub kõike : päris prügi-hunnikuid, vanu plekknõusid, pudeleid, vanade masinate ja mehhanismide osi, kartulihoidlate jäänuseid.

On kiiduväärt, et vallavalitsus koos SuFE - ga on näidanud head tahet alevi heakorra parandamiseks. Lisaks prügikastidele on nüüd paigaldatud ka klaasikogumise konteinerid. Seega pudeleid - purke ei peaks tulevikus enam kusagil vedelema. Ka purunenud akn klaasi killud ei tohiks enam maja seina ääres mängivatel lastel ohuks olla.

Kevadel organiseeriti puude ja pöösaste tagasilõikus keskväljakul, pidevalt niideti muru, korrastati ja tasandati maa - ala raamatukogu vastas. Siinkohal on paslik

meenutada üht toredat kevadpäeva. Teatavasti asus viimati mainitud platsi serval juba aastaid salukuklaste pesa. Kuna sipelgapesa paiknes minu kodutee ääres, olin kogu aeg sellel silma peal hoidnud. On tulnud lastega pahandada, kes just kevadeti püüdsid esimesi ärkajaid puuksaga ergutada. Kord püüti pesa isegi mürgitada, sest sipelgad ei meeldinud naabruses elavale mesitaru omanikule.

Jutuks olnud kevadpäeval nägin jälle pahaendelist askeldamist pesa juures. Aga oh rõõmu ! Need noored mehed olid hoopis ametis pesa teisdamisega ohutusse kohta, sest pesa jäi ette maa - ala korrastustöödele.

Selle südantkosutava seigaga võiks targutamise keskkonnahoiu teemadel lõpetada kui. . .

* me ei tallaks meelevaldseid radu muruväljakutele ja haljasaladele

* keegi paljudest isadest leiaks aega ja tahtmist laste mänguväljaku ning liivakasti korrastamiseks

* kontrolliks oma koerte ja kasside tegevust

* tuletaksime ikka ja jälle lastele meelde, et lillepeenraid, hekke tuleb säästa ka mänguhoos

* et haljasalade puud pole ronimiseks ega murdmiseks jne.

Nii jääks see oks küll saagimata, millel istume ja tõstamaalane oleks olla uhke ja hää!

Evi Liiv

TÄNU

Kui igakord olme leheveerul lotetlenud võlglast, siis seekord tahaks tänada neid inimesi kes on eelmise aasta jooksul korralikult maksnud. Kes

Niisiis meie suur tänu:

1 Oie Jaansoo 7 Piret Tamm
2 Jüri Adler 8 T ja R Väli
3 Tiia Schär 9 NOORUSE4 (12 korterit)
4 K ja K Miidu 10 Ervet Sahtel
5 Valdis Noppel 11 Astri Martson
6 Urve Leppik 12 Maimu Juhkam

tahab võlglasti teada, otsigu eelmise leht üles ja lugegu seal, seal ei ole suurt midagi muutnud. Muidu ei jää inimesel muud üle, et leheveerule pääseda kui hakata üürivõlglasteks. Kes siia nimekirja

13 Matti Midri
14 Aino Raavik
15 Einar Altmäe
16 Matti Räbus
17 Lea Rannik
18 Andre Ükskivi

19 Liia Soomre
20 Taimi Metsamägi
21 Gunnar Tilk
22 Ivelin Midri
23 Luule Tõnismäe
24 Leida Verte
25 Eve Teearu
26 Erik Oidersalu
27 Ille Kaljurand
28 Ülo Lepik
29 Urve Merila
30 Zeena Kask

Nagu näha on see nimekiri palju pikem kui see, mida me võlglaste kohta oleme avaldanud. Selliste inimestega on meeldiv koostööd teha ja loodame, et meie koostöö paraneb sellel aastal veelgi.

OÜ SuFe

HOIUPANGA KROSSU KLUBI JÕULUPIDU.

Oli hall ja udune kuuenda detsembri päraslõuna, kui suure toidupoe ette hakkas kogunema lapsi. Võib tekkida küsimus, miks need lapsed sinna kogunesid? Vastus on aga imelihtne. Need lapsed olid Hoiupanga Krossu klubi liikmed, kes ootasid bussi, et sõita Pärnusse jõulupeole. Kuna Tõstamaal on ligi 30 lastekaardi omanikku, siis saigi otsustatud, et Tõstamaa lapsed võiksid ka sellest üritusest osa võtta. Mis seal jõulupeol tehti ja mis lastele meeldis, sellest kirjutavad ürituses osalejad allpool juba ise.

"Meie käisime Krossu peol. Seal oli Saabastega kass ja päkapikud. Meid oli Tõstamaalt 12 last. Seal mängiti ja

lauldi ning toimus viktoriin. Pärnu lasteteatri lapsed mängisid etendust "Mida kinkida jõuluvanale?". Meile meeldis see üritus ja tahaksin veel minna klubi üritustele."

Liis, Erge, Kristel

Tõstamaa KK III kl.

"Laupäeval toimus Hoiupangas Krossude jõulupidu. Vastu võttis meid saabastega kass, kellega mängisime ja tantsisime. Siis saime endale lastekaardi ja Krossu, millesse tuleb raha koguda. Pidu meeldis kõigile.

Siim

Tõstamaa KK II kl.

Lõpetuseks on vist õige kirjutada natuke sellest mis see Krossu klubi on. Krossu klubisse kuuluvad lapsed, kes on 7-12

aastased ja on endale avanud koos lapsevanemaga hoiuarve ning vormistanud lastekaardi. Krossu klubi liikmed saavad kokku iga 3-e kuu järel. Nagu juba eespool sai mainitud on Tõstamaal ligi 30 lastekaardi omanikku ja kui kaardiomanikke arv veelgi kasvab ning huvi selliste ürituste vastu lastel on, siis organiseerime järgmine kord suurema bussi, et kõik soovijad saaksid kaasa tulla. Kõik lapsed, kes on huvitatud Krossust, palun pöörduge Tõstamaa Hoiupanga kontorisse ja küsige täpsemalt järele.

Lugupidamisega *Karin Väana*

SOODSAD INTRESSID!

Hoiupank teatab oma klientidele, et alates 22. detsembrist 1997 on tähtajalistele hoiustele kehtestatud uued ja soodsamad intressimäärad. Kapitalihoiuse aasta intress on 1-3 kuulisel raha hoiustamisel on 10,50%; 6- kuulisel hoiustamisel 10,75%; 9 kuulisel hoiustamisel 11,50% ja 12 kuulisel hoiustamisel 12 % aasta intress. Kuna hoiuse tähtajad algavad ühest kuust, siis saab nii mõnegi summa panna tähtajalisele hoiusele suuremat intressi koguma. Toon siin kohal ära ühe näite, mis selgitab paremini juttu. Kui teil on 5000 krooni tavalisel arveldusarvel, siis kogub see intressi kuu ajaga 8 krooni ja 33 senti. Kui aga see sama summa paigutada tähtajalisele hoiusele üheks kuuks, siis on intressisumma 43 krooni ja 75 senti. Vahe ei ole küll

väga suur, kuid siiski arvestatav. Kapitalihoiust saab avada alates 1000 kroonist.

Teine tähtajaline hoius on säästuhoius. See hoiuse liik sobib neile klientidele, kes soovivad raha koguda teatud aja jooksul, tehes võimaluse korral hoiusele lisanissemakseid. Säästuhoiuse intressid on samuti suurenenud ja need on järgmised:

6 kuulise hoiuse aastaintress on 10,25%; 9 kuulisel hoiusel 10,50%; 12 kuulisel 10,75%; 18 kuulisel hoiusel 10,90% ja 24 kuulisel säästuhoiusel on aastaintress 10,90%. Säästuhoius on mugav eriti sellepärast, et sellele hoiusele saab teha lisanissemakseid. Need inimesed kellel on arve avatud Hoiupangas ning sellele laekub regulaarselt sissemaksed (näiteks: palk, pension, lasteraha, piimaraha jm.) saavad

vor- mistada oma arvele püskorralduse, mille alusel kannab pank hoiuarvelt raha säästuhoiusele. Miinimum summa mida saab teha lisanissemaksena säästuhoiusele on 100 krooni. Kui nüüd kellelgi tekkis huvi tähtajaliste hoiuste vastu, siis täpsema info saamiseks palun pöörduda Hoiupanga Tõstamaa kontorisse.

Toon siinkohal ära ka Hoiupanga Tõstamaa kontori lahtioleku ajad:

Esmaspäevast - Reedeni kella 9.00-17.00

Iga kuu teisel ja neljandal neljapäeval suletakse kontor kella 13.00-st, kuna nendel päevadel pean olema Pärnus. Vabandame!

Karin Väana

HP Tõstamaa kontori teller

AITAB KÜLL!

Me oleme eri nägu mis sest, et üks on kultuur Selle määrab ära tegu, olgu rahvas väike või suur.

A. Linnutaja

Kas Pillutaja tõemeeli arvab, et Tõstamaal ükski inimene (peale tema) ei tea midagi poetikast ning pole

kunagi lugenud ühtegi luuletust peale Linnutaja omade?

Ka meie teame, et on olemas Heine, Byron, Valmar Adams, Betti Alver jt. Kuid me oleme viisakalt tolerantsed ka lihtsama loomingu suhtes. "Tõstamaa Tuuled" pole ju kirjandusajakiri "Looming", vaid sisuliselt külaleht. Siia sobivad igati lihtsakoelised värsid

taluelust, leivast, maast ja aastaegade vaheldumisest.

Pole mõtet iriseda, pealegi vigases eesti keeles!

Ja veel! Peate sügavalt tänulik olema "Tõstamaa Tuulte" toimetusele, kes avaldab Teie anonüümseid Kirjandustunde" - ükski teine väljaanne poleks seda teinud.

Evi Liiv

MUUSIKA MEID KÕIKI SEOB. . .

Lp. lauluõpetaja ja laululaps !

Sellel, 1998.a. toimub II Tõstamaa valla laste lauluvõistlus. Loodame, et senistel laululastel ja nende juhendajatel jätkub tahtmist ka seekord kaasa lüüa. Et võistlus saaks põnevam, oleme osalema kutsunud ka naabervaldade laululapsi. **Lauluvõistlus toimub**

Reedel, 20. märtsil

Tõstamaa Seltsimajas

Algusega kell 12.00

Võistlema oodatakse lapsi, vanuses 5 - 18 eluaastat. Iga osaleja esitab ühe laulu omal vabal valikul. Lauljaid hindab 5-liikmeline täiskasvanute ja 5-liikmeline õpilaste žürii. Hindamine toimub 10 palli süsteemis. Võitjad selgitatakse neljas vanuseastmes :

5 - 7 aastased

8 - 10 aastased

11 - 13 aastased

14 - 18 aastased

(vanusearvestus toimub seisuga 01.01.1999)

Lisaks žüriile, valib publik oma lemmiku.

Viimane päev lauluvõistlusele registreerimiseks on **06.03.1998. a**

Info ja registreerimine: Ene Lehtsalu Tõstamaa Seltsimaja tel. **96 172 96 095**

Viivi Karlep Tõstamaa Keskkool tel. **96 216 96 041**

Okas kurku !

ÕNNITLEME JAANUARIKUU

SÜNNIPÄEVALAPSI !

NAER JA NALI,

RÕÕM JA LUST,

SÜNNIPÄEVAKS SOBIB JUST!

Ida Jüris	94	Veera Küppas	78
Veera Tamm	89	Armilde Itter	77
Aleksander Kaja	85	Elli Teras	70
Hildegard Kasearu	84	Raimond - Aleksander	
Maria Esko	83	Viedhof	65
Anna Raist	81	Haljand Soobik	60
Linda Sutt	79	Kai Taurus	60
Maria Kiirats	78	Salme Leas	60

TERVITAME UUSI VALLA

KODANIKKE

Tuulmees Merikese ja Janeki peres

poeg Tanel 12.12.1997

Vesik Anneli ja Lehiste Jaanuse peres

poeg Jarmo 25.12.1997

Miidu Kristi ja Heamets Hannese peres

poeg Kevin 01.01.1998

*Südamliku sooviga Sinu ette astume,
et veel kaua- kaua*

Sa võiks me õnneks elada!

Kallis vana

Herman Paalberg

50

*Sinu väikesed poisid
Tauri, Tauno, Rauno*

Väike - mõnus peoõhtu enne suuri pidustusi

Tõstamaa Seltsimajas

Laupäeval, 21. Veebruaril

kell 21.00

Esineb kantri tantsurühm

"Mustsõstraõied"/Tallinn/

Tantsuks: ühe-mehe band REIN /Pärnu/

Ootame teid!

Pääse 25.-

Alates 15. jaanuarist saab Hoiupanga Tõstamaa kontoris vormistada Eesti kindlustuse liikluskindlustust.

Ostame tagastatud ja tagastatavat talumetsa koos maaga, ka väikeste lankidena. Sobivusel raha kohe kätte. Maamõõtmine ja asjajamine toimub meie kulul. Tel. 8 25 256 388

Tõstamaa Vallavalitsus võtab tööle

bussijuhi kuupalgaga 3500 krooni.

Sooviavaldus koos ametikäigu kirjeldusega esitada vallavanemale 5. veebruariks.

Väike elutarkus

Lõika ajalehest välja kiitvad artiklid inimeste kohta, keda tunned, ja saada väljalõiked neile koos õnnitlustega.

Toimetus:

Lea Rannik

Ene Lehtsalu

Alo Adler

Tõstamaa Raamatukogu

Tõstamaa Seltsimaja

Tõstamaa Keskkool

tel. 96 184

tel. 96 172

tel. 96 231